

Ekonominės raidos scenarijus 2021–2024 metams

2021 m. rugsėjis

Ekonominės raidos scenarijus (toliau – scenarijus) atnaujintas įvertinus faktinę Lietuvos ekonomikos raidą per pirmuosius aštuonis 2021 metų mėnesius¹ ir epidemiologinės situacijos bei išorės aplinkos pokyčius. Prielaidos dėl išorės aplinkos vidutiniu laikotarpiu atitinka Europos Komisijos šių metų liepą paskelbtą ekonominę prognozę².

2021 m. liepos mėn. paskelbtoje Europos Komisijos vasaros ekonominėje prognozėje gerinamos pagrindinės Lietuvos eksporto rinkos – Europos Sąjungos (toliau – ES) ekonomikos perspektyvos. Numatoma, kad ES bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) 2021 metais augs 4,8 proc. ir 4,5 proc. 2022 metais. Europos Komisijos pavasario prognozėje buvo numatytas 0,6 procentinio punkto lėtesnis ES BVP augimas 2021 metais ir 0,1 procentinio punkto – 2022 metais. Pagal scenarijaus rengimo metu turėtą informaciją dauguma pasaulio valstybių tebebuvo veikiamos COVID-19 pandemijos, o naujos viruso atmainos didino riziką dėl spartesnio infekcijos plitimo. Tačiau išibėgėjant masiniam vakcinavimo procesui epidemiologinės situacijos Lietuvoje ir ES valstybėse valdymui taikomos priemonės turėjo mažesnę neigiamą įtaką ekonomikai.

Sudarant scenarijų nekeitėme prielaidų, kad mažiausiai dar vienerius metus viruso plitimo suvaldymui ir kontrolei bus reikalingos didesnio ar mažesnio masto kontrolės priemonės, o tikslinė valstybės finansinė pagalba verslui ir gyventojams palaikys ekonomikos gyvybingumą. Taip pat laikėmės prielaidos, kad nuosekliai augantis paskiepytų žmonių skaičius sudarys sąlygas epidemiologinę situaciją valdyti mažesnę neigiamą įtaką ekonomikai turinčiomis priemonėmis.

Lietuvos ekonomika 2021 metų pradžioje atsigavo – pirmąjį pusmetį buvo užfiksuotas 4,7 proc. BVP augimas, o sukuriama pridėtinė vertė didėjo tiek į vidaus rinką, tiek į išorės rinkas orientuotose ekonominėse veiklose. Labiausiai pandemijos paveiktoje kontaktinių paslaugų srityje pirmąjį pusmetį vis dar buvo fiksuojamas sukuriamos pridėtinės vertės nuosmukis, tačiau didėjantis vakcinuotų žmonių skaičius, nuo liepos 1 d. atšauktas nacionalinis karantinas ir laisvėjantys ūkinės veiklos suvaržymai sudarė pagrindą ir šių veiklų laipsniškam atsigavimui. Geri pirmojo pusmečio rezultatai, palankesnės Europos Sąjungos ekonominės perspektyvos, augantis imunitetą įgijusių žmonių skaičius leidžia tikėtis, kad vidutiniu laikotarpiu bus matomas sąlyginai spartus ekonomikos augimas. Lietuvos ekonomika 2021 metais galėtų augti 4,3 proc., o 2022 metais tikėtinas 4 proc. ekonomikos augimas. Numatoma, kad 2023–2024 metais BVP augs po 3,5 proc. per metus. Ekonomikos augimą vidutiniu laikotarpiu skatins stiprėjanti vidaus ir išorės paklausa.

Darbo rinkos būklė 2021 metų I pusmetį pagerėjo – nedarbo lygis sumažėjo, o užimtumas II ketvirtį paaugo, nors abu šie rodikliai vis dar išliko prastesni nei prieš pandemiją. I pusmetį galiojęs

¹ Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis informacija, viešai paskelbta iki rugpjūčio 31 d. imtinai.

² Europos Komisijos vasaros prognozė [Summer 2021 Economic Forecast: Reopening fuels recovery](#).

karantinas ir priemonės, skirtos COVID-19 pandemijai suvaldyti, lėmė mažesnę darbo rinkos dalyvių aktyvumą – dalis neturinčių darbo asmenų laikinai pasitraukė iš darbo rinkos. Sumažėjęs nedarbas ir žemas užimtumas bei išaugęs neaktyvių gyventojų skaičius ryškiau buvo matomas I ketvirtį, kuomet paslaugų teikimo suvaržymai buvo griežtesni. II ketvirtį, atlaisvinus karantino ribojimus, darbo jėgos aktyvumas atsigavo, užimtų gyventojų skaičius paaugo, ypač privačiame sektoriuje, kuriame šis skaičius priartėjo prie iki pandemijos buvusio lygio. Statistikos departamento skelbiamais gyventojų užimtumo tyrimo duomenimis nedarbo lygis I pusmetį šalyje sumažėjo iki 7,4 proc. (pernai atitinkamu laikotarpiu sudarė 7,8 proc., o per visus 2020 metus siekė 8,5 proc.). Stipri išorės ir vidaus paklausa ir įmonių poreikis plėsti ekonominę veiklą I pusmetį skatino darbuotojų paklausos augimą. Statistikos departamento skelbiamas laisvų darbo vietų skaičius, palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, išaugo 41,6 proc., augimas užfiksuotas beveik visose ekonominėse veiklose. II ketvirtį darbo vietų pasiūla buvo didžiausia per pastaruosius 13 metų. Trūkstant darbuotojų, kurių įgūdžiai atitiktų rinkos poreikius, šias laisvas vietas buvo sudėtinga užpildyti. Su darbuotojų trūkumo problema susidūrė ir privatusis, ir viešasis sektorius.

Įvertinę darbo rinkos tendencijas ir prielaidas dėl gyventojų vakcinacijos bei demografinės raidos, numatome, kad 2021 metais padėtis darbo rinkoje pagerės: užimtų gyventojų skaičius po pernai užfiksuoto 1,5 proc. nuosmukio išaugs 0,4 proc., o nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką, sumažės nuo 8,5 proc. iki 7,4 proc. Nuo 2022 metų gyventojų ekonominį aktyvumą ir užimtumo augimą skatins Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įsibėgėjantis įgyvendinimas, todėl užimtų gyventojų skaičius 2022 metais padidės iki 0,9 proc., o nedarbo lygis sumažės iki 6,7 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais dėl demografinių priežasčių darbingo amžiaus gyventojų skaičius mažės, o tai neigiamai veiks darbuotojų pasiūlą ir užimtumą – nepaisant stiprios darbuotojų paklausos, vidutinio laikotarpio pabaigoje užimtų gyventojų skaičius taip pat turėtų imti mažėti. Darbuotojų paklausa turėtų išlikti stipri, bet dėl darbuotojų, atitinkančių darbo rinkos poreikius, trūkumo nedarbo lygis mažės lėčiau ir vidutinio laikotarpio pabaigoje sudarys apie 6 proc.

Darbo užmokesčio raida šalyje 2021 metų I pusmetį išliko palanki, gyventojų perkamoji galia toliau sparčiai augo. Išankstiniais Statistikos departamento duomenimis, I ketvirtį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje (be individualių įmonių), palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, padidėjo 9,9 proc., II ketvirtį – 12 proc. Neto darbo užmokestis II ketvirtį išaugo 11,8 proc., realusis darbo užmokestis padidėjo 8,3 proc. Spartų darbo užmokesčio augimo tempą privačiame sektoriuje palaikė verslo gebėjimas per trumpą laiką pritaikyti veiklą prie pandemijos ir karantino sąlygų; stipriai išaugusi laisvų darbo vietų pasiūla; darbuotojų, turinčių darbo rinkos poreikius atitinkančius įgūdžius, trūkumas; Vyriausybės pagalbos priemonės, skatinusios vidaus paklausą; pandemijos poveikiui gana atspari išorės paklausa; statistinės bazės efektas; nuo metų pradžios 5,8 proc. padidėjusi minimali mėnesinė alga. Atlyginimų viešajame sektoriuje augimui įtakos turėjo padidintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinis dydis, nuo 2021 m. sausio 1 d. padidinta minimalioji mėnesinė alga, 2020 metų rudenį padidintas darbo užmokestis švietimo darbuotojams, tęsiantis pandemijai ir karantinui, sparčiai augo atlyginimai ir sveikatos priežiūros darbuotojams.

Stipriai išaugusi darbuotojų paklausa ir darbuotojų, turinčių darbo rinkos poreikius atitinkančius įgūdžius, trūkumas, padidinti atlyginimai viešajame sektoriuje šiemet reikšmingai didins darbo

užmokestį, todėl numatome, kad 2021 metais vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje augs 9 proc. Atsižvelgę į numatomus Vyriausybės sprendimus dėl viešojo sektoriaus darbuotojų apmokėjimo ir minimalios mėnesinės algos dydžio, kuris 2022 metais turėtų padidėti 13,7 proc. ir sudaryti 730 eurų, numatome, kad 2022 metais darbo užmokesčio augimo tempas šalyje sieks 8 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais dėl numatomo nuosaikesnio darbo užmokesčio augimo viešajame sektoriuje ir nesant priimtų sprendimų dėl minimalios mėnesinės algos pokyčių numatome, kad vidutinio laikotarpio pabaigoje darbo užmokesčio augimo tempas sulėtės ir priartės prie 5,5 proc. Vidutiniu laikotarpiu darbo užmokesčio augimo tempas viršys infliaciją, todėl darbuotojų perkamoji galia stiprės.

Metinė infliacija 2021 metų I pusmetį spartėjo. Nuo kovo mėn. infliaciją skatino daugiausia trumpalaikiai išorės veiksniai – importuojamos aukštos energijos ir kitų pramoninių prekių žaliavų kainos. Pakilusios pasaulinės naftos, dujų, taip pat biokuro kainos lėmė aukštesnes transporto priemonių degalų, šilumos energijos, kito kuro kainas. II ketvirtį sparčiau kilo pramoninių ne energijos prekių kainos, kurios atspindėjo globalų pasiūlos neatitikimą išaugusiai paklausai atsigaunant daugelio valstybių ekonomikoms. Liepos mėn. metinė infliacija, apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, pakilo iki 4,3 proc., apie pusę šio tempo lėmė aukštesnės energijos prekių kainos. Palyginti su birželio mėn., infliacijos tempą padidino sparčiau kilusios energijos prekių kainos, įskaitant toliau kilusias degalų kainas ir nuo liepos mėn. padidintas administruojamas elektros energijos ir dujų buitiniams vartotojams kainas. Reikšmingą poveikį infliacijos tempui taip pat turėjo spartesnis maisto produktų brangimas, reagavęs į I pusmetį pasaulio rinkose išaugusias maisto kainas, pakilusias dalies žemės ūkio produkcijos supirkimo kainas Lietuvoje ir stipresnę paklausą. Pasibaigus karantinui ir išaugus paklausai, kuri iš dalies susijusi ir su sezoniniais veiksniais, sparčiau pakilo restoranų ir kavinių paslaugų kainos. Kita vertus, grynoji metinė infliacija trečią mėnesį iš eilės išliko beveik stabili ir rodo, kad pagrindinis infliacinis spaudimas nestiprėjo. Ji sudarė 2,6 proc. ir išliko reikšmingai mažesnė už bendrąją infliaciją. Vidutinė metinė infliacija, atspindinti paskutinių 12 mėnesių metinės infliacijos vidurkį, sudarė 1,5 proc.

Įvertinę vartotojų kainų raidos tendencijas ir technines prielaidas dėl naftos kainų raidos numatome, kad 2021 metais vidutinė metinė infliacija sudarys 3,4 proc. Tikėtina, kad beveik visą 2021 metų II pusmetį metinės infliacijos tempą skatins aukštesnės energijos žaliavų kainos. II ketvirtį pastebimai pakilusios pramoninių prekių ir maisto produktų kainos turėtų išlikti kurį laiką padidėjusios. Liepos mėn. infliaciją padidinusių aukštesnių administruojamų elektros energijos ir dujų kainų poveikis metinei infliacijai bus pastebimas iki 2022 metų vidurio. Liepos mėn. statistiniai duomenys parodė, kad bent artimiausiu metu tikėtinas spartesnis dalies paslaugų kainų kilimas, kadangi vakcinavus didžiąją populiacijos dalį ir panaikinus karantiną šalyje, paslaugų paklausa gali išlikti padidėjusi. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais numatomas pasaulinių žaliavų kainų stabilizavimasis, todėl trumpalaikių veiksnių, šiuo metu didinančių vartojimo kainas, poveikis turėtų būti ribotas ir spaudimas kainų augimui turėtų mažėti. Numatome, kad 2022 metais infliacijos tempas sulėtės iki 2,5 proc., o 2023–2024 metais – iki 2 proc.

Nors pirmoje 2021 metų pusėje ūkinę veiklą šalyje vis dar ribojo galiojusios karantino sąlygos, namų ūkių vartojimo išlaidos per I pusmetį išaugo 7 proc. (I ketvirtį augo 0,6 proc., II ketvirtį augimo tempas paspartėjo iki 13,6 proc.). Gerus pirmojo pusmečio rezultatus iš esmės lėmė

2021 metų II ketvirtis, kai karantino sąlygos, palyginti su 2021 metų I ketvirčiu, buvo švelnesnės, o statistinė palyginamoji bazė buvo žema (2020 metų I ketvirtį namų ūkių vartojimo išlaidos smuko 9,3 proc.).

2021 metais augančios su darbo santykiais susijusios pajamos ir socialinės išmokos gerino gyventojų finansinę padėtį ir prisidėjo prie aktyvesnio vartojimo šalyje. Numatomas minimalios mėnesinės algos didinimas nuo 2022 metų sausio, numatomas spartesnis pensijų indeksavimas, konkurencija dėl reikiamos kvalifikacijos darbuotojų skatins gyventojų pajamų augimą ir artimiausioje ateityje, todėl palaikys vartojimą šalyje.

Pirmąjį 2021 metų pusmetį (II ketvirtį karantinas tęsėsi, tačiau jo sąlygos nuosekliai švelnėjo) mažesnės galimybės įsigyti prekes ir gauti norimas paslaugas bei augančios gyventojų pajamos lėmė didesnes santaupas. Rekordiškai pernai išaugę namų ūkių indėliai (likutis 2020 metų pabaigoje augo 19,8 proc.) pirmoje 2021 metų pusėje toliau didėjo. Nors augimo tempas nuo 2021 metų kovo buvo pradėjęs lėtėti, birželio pabaigoje vėl paspartėjo ir namų ūkių indėlių likutis 2021 metų birželį buvo 20,5 proc. didesnis, nei tuo pačiu metu praėjusiais metais (sieki 19,2 mlrd. eurų). Nuo 2021 metų liepos atšaukus karantiną ir, jeigu antroje metų pusėje suvaldyti viruso plitimą pavyktų reikšmingai neapribojant veiklų, tikėtina, jog gyventojai vartos aktyviau. Visgi išliekantis aukštas būsto rinkos aktyvumas leidžia ir toliau laikytis 2021 metų birželio ekonominės raidos scenarijuje darytos prielaidos dėl dalies sukauptų lėšų panaudojimo būstui įsigyti.

Įvertinus gyventojų pajamų, darbo rinkos, kainų, epidemiologinės situacijos ir gyventojų lūkesčių raidą namų ūkių vartojimo išlaidos 2021 metais galėtų augti 5,4 proc. Vidutiniu laikotarpiu, išnykus atsigavimo efektui po pandemijos sukulto ūkinės veiklos ribojimo, situacija darbo rinkoje išliks palanki darbuotojams, tad didėjant gyventojų pajamoms namų ūkių išlaidos vartojimui kasmet galėtų būti vidutiniškai 3,8 proc. didesnės. Šio rodiklio raidai vidutiniu laikotarpiu taip pat įtaką darys demografinės padėties dinamika, pokyčiai socialinėje politikoje.

Epidemiologinei padėčiai gerėjant, augant užsienio paklausai, o verslui turint palankesnius lūkesčius dėl ateities perspektyvų, bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (toliau – BPKF) pirmąjį 2021 metų pusmetį Lietuvoje augo 14,8 proc. Didžiausią įtaką sparčiam investicijų augimui turėjo produktyvios investicijos. Poreikis atsinaujinti, didinti veiklos efektyvumą siekiant patenkinti atsigavusią paklausą ir sėkmingai vystyti veiklą šalies ekonominį potencialą didinančios produktyviosios investicijos šalyje pirmąjį 2021 metų pusmetį buvo 31,7 proc. didesnės, palyginti su atitinkamu 2020 metų laikotarpiu. Labiausiai fiksuoto kapitalo augimą skatino 46,3 proc. augusios investicijos į kitas mašinas, įrenginius ir ginklų sistemas – lėmė pusę (7,4 procentinio punkto) BPKF pokyčio. Investicijos į transporto sektorių taip pat buvo svarbus BPKF augimo variklis – pirmąjį 2021 metų pusmetį augo 47,9 proc. ir lėmė 4,2 procentinio punkto BPKF pokyčio, kai pernai dėl pandemijos daromos įtakos šios investicijos buvo pristabdytos ir 2020 metais smuko 39,7 proc. Spartų augimo tempą išlaikė investicijos į informacinių ir ryšių technologijas (35,3 proc.) ir intelektualinės nuosavybės produktus (13,5 proc.).

Šiomet investicijas didino tiek viešasis, tiek ir privatusis sektorius. Pirmąjį 2021 metų pusmetį viešojo sektoriaus materialinės investicijos augo 4,6 proc., o privačiojo sektoriaus išlaidos materialinėms investicijoms buvo 27,3 proc. didesnės, palyginti su pirmuoju 2020 metų pusmečiu. Sparčiausiai (palyginamosiomis kainomis) iš pagrindinių veiklų investavo transporto ir saugojimo

(69,5 proc.), viešojo valdymo, gynybos ir privalomojo socialinio draudimo veiklos ir apdirbamosios gamybos įmonės (po 13,2 proc.). Gerėjanti padėtis išorės aplinkoje turėtų toliau skatinti pramonės sektoriaus investicinių planų įgyvendinimą, taip pat didesnes transporto ir saugojimo veiklos įmonių investicijas.

Įvertinę investicijų dinamiką pirmąjį 2021 metų pusmetį, atsižvelgiant į verslo lūkesčius dėl ateities, išorės aplinkos raidą, numatomus investicinius projektus, finansuojamus iš ES fondų lėšų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, numatome, kad 2021 metais BPKF galėtų augti 13,4 proc.

Vidutiniu laikotarpiu poreikis didinti darbo užmokestį esant darbo jėgos trūkumui ir galimybė pasinaudoti ES fondų lėšomis bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone bus esminiai veiksniai, skatinantys investuoti ir įgalinantys ribotos darbo jėgos pasiūlos sąlygomis patenkinti išaugusią paklausą ir dirbti pelningai. Prie aktyvaus investicinio proceso šalyje prisidės susisiekimo infrastruktūros gerinimo, energetikos, skaitmenizacijos projektai. Numatome, kad 2022–2024 metais išlaidos BPKF galėtų augti vidutiniškai po 7,8 proc. per metus.

Statistikos departamento duomenimis 2021 metų I pusmetį prekių eksportas, to meto kainomis, augo 18,8 proc., o jo raidą lėmė sparčiai atsigaunanti užsienio paklausa bei žema palyginamoji statistinė bazė. Didžiausią poveikį prekių eksporto augimui turėjo chemijos pramonės produkcija, kuri sudarydama 15,6 proc. bendro Lietuvos eksporto, per pirmą pusmetį išaugo 43,3 proc. ir 5,6 procentinio punkto didino eksporto augimą. Įvairių chemijos produktų, iš kurių didžioji dalis medicininiai reagentai, eksportas ir toliau išlaikė dideles apimtis (augo 106,1 proc. ir lėmė 2,9 procentinio punkto prekių eksporto augimą). Didžiausios įtakos tokiam rezultatui turėjo sparčiai augantis šios rūšies prekių eksportavimas į JAV rinką (2021 metų I pusmetį įvairių chemijos produktų eksportas į šią šalį išaugo 2,1 karto). Lietuvos eksporto augimui įtakos turėjo ir dėl atsigaunančios naftos produktų paklausos bei pakilusios pasaulinės naftos kainos padidėjęs mineralinių produktų eksportas. Pirmą šių metų pusmetį mineralinių produktų eksportas augo 27,4 proc. ir 2,1 procentinio punkto didino bendras eksporto apimtis. Reikšmingą poveikį eksporto raidai taip pat turėjo išaugęs įvairių pramonės gaminių (baldų produkcijos), transporto priemonių bei metalų eksportas.

Nors pandemijos valdymo priemonės 2020 metais paslaugų eksportui turėjo itin reikšmingą poveikį, tačiau jau pirmą 2021 metų pusmetį buvo stebimas laipsniškas paslaugų eksporto atsigavimas. Remiantis išankstiniais mokėjimų balanso duomenimis, antrą šių metų ketvirtį paslaugų eksportas atsigavo ir augo 22 proc., o bendras pirmojo pusmečio augimo tempas, dėl neigiamo rezultato I ketvirtį, siekė 9,4 proc. Laipsniškam paslaugų eksporto atsigavimui reikšmingos įtakos turėjo vakcinavimo procesas, mažėjantys veiklos ribojimai bei ES mastu įtvirtintas skaitmeninis COVID-19 pažymėjimas, palengvinantis asmenų judėjimą tarp ES valstybių.

Įvertinus 2021 metų I pusmečio prekių ir paslaugų eksporto tendencijas bei technines prielaidas dėl užsienio prekybos partnerių ekonomikos plėtros, numatome, kad 2021 metais eksporto raida išliks palanki. Neatmetant neigiamų išorės veiksnių: augančios geopolitinės įtampos, viruso mutacijų sukeltą pandemijos neapibrėžtumą, tačiau įvertinus Lietuvos eksportuotojų gebėjimus prisitaikyti prie rizikų sukeltamų iššūkių, tikimasi, kad 2021 metais prekių ir paslaugų eksportas

palyginamosiomis kainomis galėtų augti 11,1 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais eksporto perspektyvos dėl augančios pagrindinės prekybos partnerės – ES rinkų paklausos, turėtų išlikti palankios. 2022–2024 metais prekių ir paslaugų eksportas vidutiniškai galėtų augti apie 6,1 proc. per metus.

Naujų viruso atmainų keliamas didelis neapibrėžtumas, neaiškus pandemijos suvaldymo globaliu mastu terminas ir neužtikrintumas dėl globalios ekonomikos atsigavimo masto, sustiprėjusios geopolitinės įtampos bei galima įtampa finansų rinkose, netolygus vakcinavimo procesas tarp pasaulio valstybių ir neatsakingas, pandemijos plitimą skatinantis, visuomenės elgesys išlieka esminiais neigiamos rizikos veiksniais, dėl kurių šiame scenarijuje numatytų pagrindinių rodiklių įverčiai gali keistis. Neapibrėžtumas dėl to, kokio masto ekonominės–socialinės pasekmės liks po du metus tunkančios pandemijos, kelia papildomas neigiamas rizikas dėl šio scenarijaus realizavimosi. Gyventojų pajamų pokyčių netolygumas, nevienoda atskirų ūkio sektorių atsigavimo sparta gali tapti ilgalaikiu reiškiniu ir stabdyti ekonomikos atsigavimą. Labiausiai pandemijos paveiktų ekonominių veiklų – turizmo, apgyvendinimo, pramogų verslų atsigavimas gali užtrukti, o šių veiklų sukuriamos pridėtinės vertės dalis gali būti mažesnė, nei iki pandemijos.

Neapibrėžtumas dėl per pandemiją susiformavusių naujų elgsenos modelių (nuotolinis darbas, elektroninė prekyba, prevencinis namų ūkių ir verslo taupymas) poveikio ir įmonių išlikimas, nutraukus valstybės ekonominės paramos priemones, taip pat yra svarbūs rizikos veiksniai dėl vidutinio laikotarpio ekonomikos perspektyvų.

Neatmestina teigiama rizika, kad efektyvus masinio populiacijos vakcinavimo planų įgyvendinimas Lietuvoje ir kitose ES valstybėse sudarys pagrindą dar šiemet ekonomikai augti sparčiau, nei numatyta šiame scenarijuje. Spartesnis ES ir globalios ekonomikos atsigavimas, efektyvesnis ES struktūrinių fondų ir kitų lėšų panaudojimas vidutiniu laikotarpiu gali padidinti Lietuvos BVP daugiau, nei numatyta šiame scenarijuje. Didesnis, precedento neturinčio ES ekonomikos gaivinimo priemonių taikymo kitose ES valstybėse – Lietuvos užsienio prekybos partnerėse, poveikis ir jo sukeltas efektas Lietuvos ekonomikai vidutiniu laikotarpiu taip pat gali paskatinti Lietuvos ūkio augimą daugiau, nei numatyta šiame scenarijuje.

Vidutiniu laikotarpiu darbuotojų pasiūlą bei užimtumą veiks demografinė raida – visuomenės senėjimas, tarptautinė migracija – bei darbo jėgos aktyvumo raida. Pasikeitus migracijos prielaidai (šiame scenarijuje vidutiniu laikotarpiu taikoma subalansuotos migracijos prielaida) bei prielaidoms dėl darbo jėgos aktyvumo, darbo rinkos rodiklių raidos perspektyvos keistųsi.

Scenarijaus rengimo metu nebuvo informacijos apie darbo užmokesčio viešajame sektoriuje didinimo planus 2023–2024 metais, todėl rengiant šio laikotarpio darbo užmokesčio projekciją buvo remiamasi atsargiomis prielaidomis dėl darbo užmokesčio pokyčių viešajame sektoriuje. Darbo užmokesčio projekcija 2023–2024 metų laikotarpiu neapima minimalios mėnesinės algos didinimo, dėl kurio šio scenarijaus sudarymo metu nėra Vyriausybės sprendimų.

Infliacijos projekcijos grindžiamos Europos Komisijos viešai paskelbtomis techninėmis prielaidomis dėl naftos kainų raidos, Tarptautinio valiutos fondo skelbiamomis žaliavų kainų prielaidomis. Pasikeitus šioms prielaidoms infliacijos raidos perspektyvos keistųsi. Infliacijos projekcijai poveikį galėtų turėti priimti sprendimai, susiję su pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų

tarifų, administruojamų kainų pakeitimais, elektros rinkos liberalizavimo poveikis vidutinei elektros kainai, monetarinės ir fiskalinės politikos pokyčiai, kurie scenarijaus rengimo metu nebuvo žinomi.

Pagrindiniai ekonominės raidos scenarijaus rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2020	2021 ^P	2022 ^P	2023 ^P	2024 ^P
BVP (to meto kainomis), mln. Eur	48930	53679	57206	60376	63742
BVP (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	-0,9	4,3 (4,1)	4,0 (4,4)	3,5 (3,5)	3,5 (3,5)
Suderinto vartotojų kainų indekso (vidutinio metinio) pokytis, proc.	1,1	3,4 (2,6)	2,5 (2,2)	2,0 (2,0)	2,0 (2,0)
Investicijų (palyginamosiomis kainomis) pokytis proc.	-0,2	13,4 (6,4)	7,5 (7,9)	8,0 (8,0)	8,0 (8,0)
Prekių ir paslaugų eksporto (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	0,0	11,1 (8,0)	6,2 (6,6)	6,0 (7,2)	6,0 (7,2)
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), proc.	8,5	7,4 (7,6)	6,7 (6,8)	6,2 (6,2)	5,8 (5,8)
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	10,2	9,0 (7,9)	8,0 (5,2)	5,5 (5,3)	5,5 (5,5)
Užimtųjų skaičiaus pokytis, proc.	-1,5	0,4 (0,4)	0,9 (1,2)	0,2 (0,2)	-0,3 (-0,3)

Šaltiniai: Finansų ministerija, Statistikos departamentas. Skliausteliuose pateiktas atitinkamo rodiklio birželio mėn. ekonominės raidos scenarijaus įvertis.

^P – projekcija.